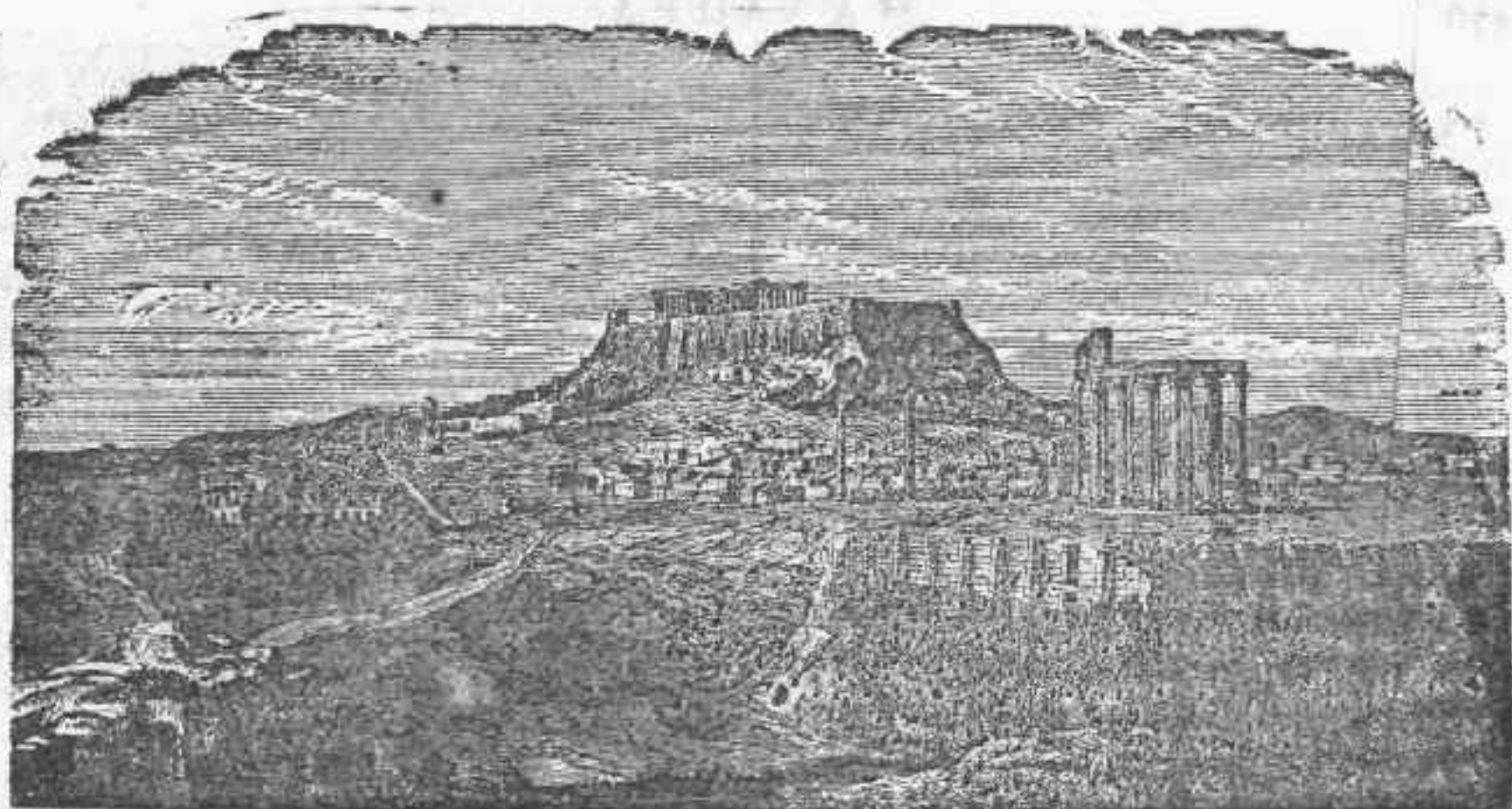

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1859.

ΤΟΜΟΣ Θ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 211.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ.

—οεθρο—

Ἀγαπητὲ φίλε!

ΕΚ διαφόρων νεωτέρων χειρογράφων, τὰ ὅποια ἔχω πάλιν ὑπ' ὀφθαλμούς μου, ἀνήκοντα ὅλα σχεδὸν εἰς τὴν περασμένην ἑκατονταετηρίδα, θέλω νὰ δώσω ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν λογιστήτά σου ἰδέαν τινῶν μόνον, ὅσα ἢ ἀξίως τινος ὑπάρχουσιν, ἢ καὶ ἀνεκδότους περιέχουσι συγγραφαὶ ὁμογενῶν λογίων, τῶν μικρὸν πρό ἡμῶν βιωσάντων, ἀξίως ὅπως οὖν καὶ ταύτας μνήμης, ἢ καὶ αὐτῆς ἰσως τῆς διὰ τύπων ἐκδόσεως. Καὶ εἰς μὲν τὰλλα ἀνωφελὲς κρίνω νὰ ἐνδικατρίψω, ὥς μὴ περιέχοντά τι πλέον πᾶρ' αἰμα ἀπὸ ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ θύραθεν συγγραφεῖς, τοὺς ἐν τοῖς Σχολείοις ποτὲ συνήθως ἐξηγουμένους, ἢ θεματογραφίας τινάς καὶ ἐπιστολικά γυμνάσματα, καὶ τοιαῦτα ἄλλα, ὅσα εἰς τοὺς παρελθόντας τῆς αὐτυχίας χρόνους μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος τὴν ἐγκυκλοπαιδεῖαν ἐσχημάτιζαν τῶν μαθηματευδόμενων. Ὑπομειδιῶμεν βέβαια εἰς τὰς κοπώδεις ταύτας ἀντιγραφὰς τῶν προγενεστέρων μας ἡμεῖς, οἵτινες τώρα δι' ὀλίγων ὀβολῶν ἀποκτῶμεν εὐκόλῃ τὰς στερεοτύπους ἐκδόσεις ὅλων τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν τε καὶ λογογράφων, ἀλλ' οἱ Κλεάνθαι τοῦ τότε και-

ροῦ εὐτυχεῖς ἐνομίζοντο εἰς τὸ ἐν τῷ διδασκάλῳ φυλαττόμενον ἐντυπον λειψάνιον, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ ἄλλος ἐξ ἄλλου μπέγραφον τὰ κείμενα τῶν παραδόσεών των. Ἀφίνα λοιπὸν τὰ τοιαῦτα, καὶ ἔρχομαι εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν τοῦ ἐτέρου εἶδους. Ἀρχίζω ἀπὸ πόνημα ἀνδρῶν τῶν διαπρεφάντων εἰς τὴν διδασκαλικὴν καθέδραν τῆς πατρίδος μας.

Τὸ χειρόγραφον τοῦτο, τὸ ὅποῖον θέτω ἐκ τύχης πρῶτον εἰς τὸν ἀριθμὸν, ἐπιγράφεται, Ἑρμηνεία εἰς τοὺς Ἀφορισμοὺς τοῦ Ἰπποκράτους, καταστρωθεῖσα εἰς πεῖλην γρασίν παρα Μπαλάνου Βασιλοπούλου, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων. Ἐνταῦθα εἰς ἕκαστον ἀφορισμὸν, φερόμενον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν πρωτότυπον, ὑποβάλλεται ἑρμηνεία εἰς τὸ πεζὸν κατὰ λέξιν, καὶ μετ' αὐτὴν, ἑρμηνεία αἰτιώδης, χρησιμεύουσα αὐτῇ ὡς ὑπόμνημα εἰς τὰ τοῦ ἀφορισμοῦ. Τὸ λεκτικὸν τῶν ἑρμηνειῶν τούτων εἶναι ἀπλοῦν μὲν, ἀλλὰ καὶ καθαρὸν ἱκανῶς. Τὸ χειρόγραφον ὅμως αὐτῶς δὲν περιέχει εἰμὴ τὰ τρία πρῶτα τμήματα ἀπὸ τῶν ἑξ, εἰς τὰ ὅποια εἶναι διηρημένοι οἱ Ἰπποκράτειοι ἀφορισμοί. Ἐγνώρισα ἄλλοτε πλήρες τὸ πόνημα τοῦτο τοῦ Μπαλάνου ἐν Μελενίκῳ παρὰ τῷ μακαρίτῃ διδασκάλῳ τῆς ἐκατ' Σχολῆς Ἀδσμῶ Τζαπέκῳ τῷ ἐκ Μετζίου. Περιέργον εἶναι ὅτι καὶ ἄλλος ἠσχολήθη πρότερον εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν ἀφορισμῶν, ὁ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ Σχολῆς διδάσκαλος Μάρκος ὁ Κύπριος, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῆς Ἀθήνης 1843 ὑπὸ τοῦ Κ. Σοφικλέους Οἰκονόμου

περί ὧτου ἐκδοθείσης δικτυίδης. Οὕτω καὶ ἱατροὶ ὄντες οἱ ἐλλόγιμοι ἐκείνοι, ἐφιλοτιμοῦντο ὁμῶς κἀμῶσιν εἰς πολλοὺς εὐνόητα τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς ἱατρικῆς περὶ τῶν νόσων γνωματευόμενα.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Β'. Κονδὰ εἰς ἄλλα τινα, ὡς θεματογραφας, ἐπιστολάς ἀσημάντους, καὶ Ἀλεξάνδρου Μαυραδάτου τὸ γνωστὸν περὶ συντάξεως, περιέχει ἡ χειρόγραφον τοῦτο τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον, ἐπιγραφένον· *Ἐγχειρίδιον τῆς Μετρικῆς τέχνης ποιηθέντα ὑπὸ Γερασίου Ἱερομονάχου, τοῦ Κρητός, τετῶν ἐπιστημῶν διδασκάλου κατ' ἄμφω τέρας τε διαλέκτους, καὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου κήρυκος*. Ἐννοεῖται εὐκόλως ὅτι ὁ συγγραφεὺς εἶναι ὁ Γεράσιος Βλάχος, ὅστις ἐν Βενετίᾳ ἐξέδωκε τὸν τετράγλωσσον ὁσκαυρὸν τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς βίβλου, καὶ τὴν ὁριστικὴν ἀρμονίαν τῶν ὄντων κατὰ τοῦ Ἑλλήνων σοφούς. Ἀλλὰ μένουσιν ἀκόμη διαφοραὶ τοῦ ἀνέκδοτου τῆς τε ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς παιδείας, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπάρχει καὶ ἡ κατὰ ῥῶτον ἐνταῦθα φειγομένη Μετρικὴ. Ἡ πραγματικὴ αὕτη, εἴτε διὰ τὸ εὐμέθοδον, εἴτε διὰ τὴν χρῆσιν τῶν παραδειγμάτων ἐρ' ἕκαστα, ἴσως δὲν ἤθελε εἰσθαι παντελῶς ἄχρηστος διὰ τοὺς εἰσαγμένους ἐάν ποτε ἐξεδίδετο. Ὡς γνωστὸν, ὁ Βλάχος ἦτον καὶ αὐτὸς εἰς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες κονδὰ εἰς τὸν πεζὸν ἐπετήδευσαν ὅχι ἀστόχως καὶ τὸν ἑμμετρον λόγον.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Γ'. Εἶναι τοῦτο τὸ νόμιμον Ἐμμανουὴλ Μαλαξοῦ, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἀπὸ 12 Φεβρουαρίου ἐνεστῶτος ἔτους ἐπιστολὴν μου, καὶ εἰς τὴν προσθήκην αὐτῆς (Πανδ. φυλλάδ. 192, 194.) διὰ μακρῶν σου ἐπιρίγριψα, γραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς καὶ τοῦτο, ὡς τὸ ἐν τῇ προσθήκῃ, Κυθουμίου Ἱερομονάχου τοῦ Σκούρι, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1614, ὡς ἐκεῖνο.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Δ'. Ἐν αὐτῷ περιέχεται πραγματικαὶς κατὰ τοῦ Κορανίου, ἐπιγραφομένη· *Σύνθεσις τοῦ ἀδελφοῦ Ρικάρθου, τοῦ ἐκ τῆς τάξεως τῶν Πραιδικατόρων κατὰ τοῦ νόμου τῶν Σαρακηνῶν*, ἥτις εἶναι ἐκ τοῦ Λατινικοῦ μετὰρρασις τοῦ Δημητρίου Κυδώνη, ὡς τὰ εἰς τὸ τέλος προσθετόμενα ταῦτα δηλοῦσι·

α Τοῦ μεταγλωττίσαντος σοφωτάτου Δημητρίου Κυδώνη ἀπλοῦν τοῦτο ὑπὲρ τοῦ συγγράφαντος ἐγκώμιον.

» Χάρις σοι τῆς διαλέξεως τύτης ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ὅστις ποτὲ εἶ, ὁ ταῦτα συγγράψας, μεγάλην γὰρ ἔδειξας καὶ ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ σύνεσιν ἔχων, κἂν τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει οὐδενὸς δεύτερος ὢν. Ἀντικρυς γὰρ τοῦ Λαβὶδ ἐμιμήσω ὥσπερ τινὰ Γολιάθ τὸν ἀλλόφυλον καὶ ἐναγῆ Μωχαμέτην τῷ ἰδίῳ ξίφει ἀνελών, καὶ τοῖς αὐτοῦ λήροις τὰς κατὰ τοῦ Μονογενοῦς τοῦ Θεοῦ φλυαρίας ἀνασκευάσας, ὃ μεγίστη τῆς ἐν τῷ διαλέγεσθαι παρουσίας ἀπόδειξις. » Εὐρίσκομεν λοιπὸν ἐνταῦθα καὶ δεύτερον ἀνέκδοτον ἔργον τοῦ Κυδώνη

μετὰ τὰ μονολόγια τοῦ ἱεροῦ Λύγουστίνου, τὰ ὁποῖα εἶδες εἰς τὴν προτέραν μου ἐπιστολὴν, ἄξιον ἴσως καὶ τοῦτο τοῦ φωτός ὡς ὑπόθεσιν μάλιστα ἔχον τὴν καταστηλίαν τῶν δογμάτων τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς ὁρησκείας τῶν ἡμῶς τὴν δεινὴν αἰχμαλωσίαν αἰχμαλωτισάντων.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Β'. Εἰς τοῦτο περιέχονται γραμματικαὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀνέκδοτοι δύο ἀνώνυμοι, ἡ μὲν κατ' ἐρωταπόκρισιν ἑλληνιστὶ κατὰ τὸ τότε ἔθος γραφομένη, ἡ δέ, πρᾶγμα γινόμενον σπανίως ἢ οὐδέποτε πρὸ τινῶν χρόνων ἐπὶ τοιούτων πραγματείων, ἐκθετομένη εἰς τὴν ἀπλὴν γλῶσσαν ἐπιγράφεται δὲ *Σύνοψις τῆς συντάξεως κατὰ τὴν μέθοδον Θεοδώρου τοῦ Γαλῆ*. Ἐπαρατήρησα δὲ ὅτι εἶναι ἀρκετὰ καλῶς ἐξειργασμένη πρὸς τὴν μελέτην τοῦ μέρους τούτου τῆς γλώσσης, καὶ ἴσως δὲν ἦτο πολλὴ ἡ ζημία ἐάν εἰς τὸν γόμον τῶν ἐκκτὸν Γραμματικῶν, τὰς ὁποίας εἵμεθα εὐτυχεῖς νὰ ἔχωμεν ὁλονὲν ἐν τύποις, νὰ ἐπρωθετέτο καὶ αὕτη ὡς ἐλαφρόν τι ἐπανωγόμεον.

ΧΕΙΡΟΓΡ. ΣΓ'. Εἰς αὐτὸ εὐρίσκω πραγματείαν ἐπιγραφομένην, *Τέχνη ῥητορικὴ*, ἥτις παρατηρῶ ὅτι εἶναι καὶ συνθεμένη, εἰς ὅρος εὐληπτον καὶ ἱκανῶς εὐφραδές. Ὁ συγγραφεὺς ἀνώνυμος, ὅστις διέτριβεν ἐν Θεσσαλονίκῃ περὶ τὰς πρώτας τρεῖς δεκάδας τῆς περασμένης ἑκατονταετηρίδος, καθὼς εἰκάζεται ἐκ τινος ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λόγου φερομένου παραδείγματος, ἐπιθέτει τέλος εἰς τὸ πόνημα μὲ τούτους τοὺς λόγους· « Ἴδού μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ λόγου, καὶ τῆς παναχράντου ἐκείνου μητρὸς ἐτελειώσαμεν τὸ βιβλίον τῆς ῥητορικῆς τέχνης, τὸ ὁποῖον ἐσυνθέσαμεν εἰς τὴν κοινὴν ὠφέλειαν τῶν σπουδαίων. Ὅθεν δὲν χρειάζεται ἄλλο παρὰ νὰ βάλλῃ κόπον καὶ ἐπιμέλειαν ὁ φιλομαθὴς διὰ νὰ ἀναγνώσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ καλὰ τοὺς κανόνας, ὅπου περιέχει ἡ θαυμαστὴ αὕτη τέχνη, καὶ ἴσως μὲ τὸ μέσον αὐτῆς θέλει ἀπολαύσῃ τὴν φήμην τοῦ ὀνόματος, ὅπου ἀπόκτησαν καὶ τόσοι ἄλλοι εὐγλωττοὶ ῥήτορες· κονδὰ εἰς ὅλα, ἃς διαβάξῃ συχνὰ τὴν ῥητορικὴν τοῦ Σκούρου διότι λαμβάνει ἐκεῖ τὴν μεγάλην ὠφέλειαν διὰ τὴν εὐμαρτον φράσιν τῆς κοινῆς διαλέκτου, ἡ ὁποία εἶναι παντελῶς πτωχὴ ἀπὸ λέξεως καὶ φωνᾶς· ὁμοίως βοηθεῖ πολλὰ διὰ τὴν καθαρὴν φράσιν καὶ τὸ βιβλίον τοῦ διδασκάλου, τοῦ ἱεροκλήρυκος Μηνιάτου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἡμεῖς ἠθελήσαμεν νὰ ἐβγάλωμεν τὰ παραδείγματα, ὅχι μόνον διότι εἶναι πολλὰ τεχνικὰ εἰς τὴν ἀπλὴν φράσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εὐκολίαν, ὅπου ἔχει καθέν τις νὰ ἀποκτήσῃ τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, καὶ διαβάσῃ πλατύτερον τὰ παραδείγματα. » Φαναρόνει δὲ καὶ ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ βιβλίου τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τὸ ἔτος, καὶ τὸν τόπον τῆς ἀντιγραφῆς διὰ τῶν ἐξῆς ἀμαθῶν στίχων·

« Εἴληπτε τέλος ἐν μην' Αὐγούστου τόδε πεῦχος εἴκοσιν ἢ πρὸς τοῖς ἔξ, ἔτεος δὲ λόγ' υἱοῦ ἐνάτ' ἐπτακοσιοστῷ χιλιοστῷ σαρακοστῷ Λέσβιος Ἰγνάτιος ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐνέγραψε συζῶν πηνὲ' ἄματ', ἀλλ' ἐσχάτ' ἐλείψει τοῦ ζῆν. »

ΧΕΙΡΟΓΡ. Ζ'. Περιέχονται εἰς αὐτὸ δύο τινά· τὸ πρῶτον, *Ἐπιστολαὶ διάφοραι εἰς διάφορα πρόσωπα, ἐγγράφησαν παρ' ἐμοῦ Ἰωαννικίου μοναχοῦ ἐκ Νήσου Ἀρδρου ἀψμβ'. Ἰουλίου ε'.* Ἀπευθύνονται αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, ἀλλὰ μὲν ὑπὸ Μιχαίου τοῦ τότε Ἀλεξανδρείας Πατριάρχου πρὸς τοὺς εἰς αὐτὸν ὑποκειμένους, ἀλλὰ δὲ ὑπὸ διαφόρων πρὸς αὐτόν, γραμμῆναι ἄπαιται εἰς ἀφελές τι ἐκκλησιαστικὸν ὕψος. Τὸ δεύτερον συνίσταται ἀπὸ ἐκκλησιαστικῶν λόγων δύο εἰς ἀπλὴν φράσιν, τὸν μὲν εἰς τὴν Α'. Κυριακὴν τῶν νηστειῶν, τὸν δὲ εἰς τὴν ΙΑ'. Κυριακὴν τοῦ Λουκᾶ.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Η'. Λόγους περιέχει καὶ τοῦτο ἐκκλησιαστικῶν διαφόρων εὐραδείας ὁποισούν, οἵτινες φαίνεται νὰ ἐξεφωνήθησαν κατὰ 1815—19.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Θ'. Περιέχει θαύματα, βίους, καὶ μαρτύρια ἁγίων. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο εἶναι τὸ ἀρχαιότερον τῆς συλλογῆς, καὶ ὡς εἰκάζω ἐκ τῶν χαρακτηρῶν τῆς γραφῆς, προσομοίων ὄντων τῶν ἐν μεμβράναις φαινομένων τῆς ΙΔ' ἐκτονταετηρίδος. ἀνήκει ἢ εἰς ταύτην, ἢ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦλάχιστον τῆς ἐπομένης.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Ι'. Εἰς τοῦτο μεταξὺ πολλῶν, ἐκδομένων ἤδη εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει 1808 ὑπὸ τοῦ Ἱατροῦ Βασιλείου τυπωθὲν *Ἐπιστολάριον ἐκ διαφόρων ἐρανισθέν, ἐμπεριλαμβάνονται ἐπιστολαὶ διάφοροι πρὸς ἐπισκόπους, Πατριάρχας, Αὐθέντας, Δόμνας, καθὼς καὶ Πατριαρχῶν γράμματα ἐγκύκλια καὶ σιγγιλιώδη, χρυσόβουλλα Αὐθεντῶν τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, τύποι διαθηκῶν, ἐπιτροπικῶν, ὁμολογιῶν, ἐξοφλιστικῶν, συστατικῶν, συγχωρητικῶν, ἀφοριστικῶν, συμμαρτυρικῶν ἐντελτηρίων, καθαιρετικῶν, διαζευκτικῶν καὶ παντοίων ἄλλων τοιούτων γραμμάτων. Ἀλλ' ἐξ ἀπάντων τούτων, κρίνω εὐλογον νὰ παραθέσω ἐνταῦθα, χάριν τῆς περιεργείας σου, δύο μόνον ἐπιστολάς τοῦ Κριτίου, τοῦ ποτὲ διδασκάλου χρηματήσαντος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχικῆς Σχολῆς, καὶ μεγάλου ἐκκλησιάρχου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. Εἶναι δὲ καὶ αἱ μόναι συγγραφαὶ αὗται, τὰς ὁποίας συμβαίνει εἰς ἐμὲ τὴν νῦν γινώσκω ἐξ ὅσων ἀπαριθμεῖ ἐκεῖνον ὁ συντάξας τὸν Δ' Τόμον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τοῦ Μελετίου Γεώργιος Βεντότης. Λέγει οὗτος (σελ. 146) α Κριτίας (sic) μέγας Ἐκκλησιάρχης καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας ἐκκλησίας, ῥήτωρ γλαφυρότατος, μετέφρασε Διόπτραν τοῦ Ἀριστοτέλους, Κορδερίου προλεγόμενα εἰς τὸν Ἀρειοπαγίτην, σώζονται ἀνέκδοτα αὐτοῦ Μελέται, Ἐπιστολαί, καὶ λόγοι ἐγκωμιαστικοί. » Ὁ Κριτίας, ὅστις ἤκουζεν ἀπὸ τῶν μέσων καὶ ἐφεξῆς τῆς παρασμένης ἐκτονταετηρίδος ἦτον ἐκ Προύσης, ὡς ἐκ τῶν ἐν Κωνσταντινιάδι (σελ. 214) τῶν κατὰ τὴν ΙΗ' ἐκτονταετηρίδα χρηματιζάντων ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Σχολῇ διδασκαλῶν φαίνεται καταλόγου, ἐνθα τίσσεται λεγόμενος *Κριτίας Προυσσεύς*. Ὁνομάζει δ' αὐτὸν ὁ Κοδρικᾶς (*Observ. sur l'opinion de quelques hellenistes touchant le Grec moderne,**

Paris, an. XII) καὶ δόκιμον συγγραφέα τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης ἀποβλέπων ἐξάπαντος εἰς τὰ ὑπὸ πολλῶν τότε συνήθως γραφόμενα μιζοβάρδαρα καὶ μιζοσλόικα· παραθέτω λοιπὸν ἐνταῦθα τὰς ῥηθείας δύο αὐτοῦ ἐπιστολάς. Ἡ πρώτη αὐτῶν εἶναι γραμμένη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἐπιστελλομένη πρὸς Νικόλκον Καραντζᾶν, τοῦ ὁποίου μνημονεύει καὶ ὁ μακαρίτης κύγιος ὁ Βούλγαρις εἰς τὸν Γ' Τόμον τοῦ Βρυενίου (*Λεξίκα* 1784) ἐπιστολῇ τοῖς ἐντευξομένοις (σελ. δ') ὡς *ἀνδρὸς ἀρίστου, καὶ οὐκ ἐν δευτέρῳ καὶ τῆς φιλολογίας τιθεμένου.*

Ἐπιστολὴ Κριτίου φιλικὴ πρὸς τὸν Νικόλκον Καραντζᾶν ἀποδημήσαντα εἰς Βλαχίαν, ἀποκριτικὴ.

α Ἦκε μὲν ὡς ἐμὲ προλαβόντως τὰ σὰ φίλτατα γράμματα εὐνοίας ἀκριβοῦς, καὶ τῆς περὶ ἐμὲ εὐγνωμοσύνης ἐναργεῖς τοὺς χαρακτήρας σώζοντα. Ἐναπορήθην δ' ἐπ' αὐτοῖς οὐ τῆς τυχοῦσης ἡδονῆς τε καὶ τέρψεως· ἦσαν δὲ τὰ τὴν ψυχὴν καθηδύναντά μου, τὸ ἀφικέσθαι σε ὕγιως εἰς Οὐγκροδολαχίν, τὸ εὐμενοῦς ἀποδοχῆς ἡξιωθῆαι παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου Ἡγεμόνος, τὸ καταλεγῆναι ἐν τοῖς οἰκείοις τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὰ τετιμῆσθαι τῷ τοῦ Γραμματικοῦ ἀξιώματι. Εὐφρανεν μὲν οὖν ταῦτα τὴν ἐμὴν ψυχὴν τὰ κατὰ σὲ εὐτυχήματα, ὡς ζηλωτά, καὶ θαύματος ἄξια, καὶ χρησταῖς ἐλπίσι τὴν ἔσον οὕτω εὐτυχίαν προδιαγράφοντα. Ὁ δὲ μάλιστα κατεκλήλασέ μου τὰ σπλάγγχα, καὶ ἐξαισίου ἡδονῆς τὴν ψυχὴν ἀνὰ πᾶν πληκε, καὶ πρὸ πάντων ἐδοξέ μοι θαυμάζεσθαι δίκαιον, ἣν ἡ ἐν προσιρέσει τῆς ἐλλογίμου σου ψυχῆς ἀρετὴ, καὶ οἱ τῆς παιδείας, καὶ τῆς ἐμῆς γεωργίας θαυμάσιοι καὶ ἡδιστοὶ καρποί, ἐφ' οἷς καθηγητὴν φιλοῦντα οὐκ ἠνέσχου τῆς διὰ γραμμάτων παραμυθίας (ἀπολιπεῖν) ἄγευστον, οὐδὲ ταῦτόν πέπονθας τοῖς πολλοῖς τῇ τῆς τύχης μεταβολῇ συμεταβαλλομένοις καὶ τὰ φρονήματα, καὶ τῇ τοῦ Ποταμοῦ διαβάσει καὶ αὐτὰ τὰ δίκαια καταλύουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν εὐτυχίᾳ ἤδη γεγενῆσθαι νομίζων τὸν πλοῦτον τῆς ψυχῆς ἔχεις πρὸ ὀρθαλμῶν καὶ τῆς ἀρχίας ἐννοίας καὶ διδασκαλίας τῇ μνήμῃ διατελεῖς περικασιόμενος, καὶ καθηγητὴν δαιμονίως κατασέφεις τοῖς ἐγκωμίοις, καὶ βρέως φέρεις ὁμολογεῖς τῶν σὲ κεκοσμηκῶν λόγων τὴν δι' ἀκοῆς στέρνησιν, καὶ ταύτην παραμυθήσασθαι με προτρέπη γράμμασι πρὸς σὲ φιλικῶς, τὴν Ἑλλάδα φωνὴν ἐκ τῶν ἐνόντων ὑποδεικνύουσί τε καὶ ἀναμνηστικῶσιν, ἐν ἧς ἐντροφᾷ καὶ ἀπὸν οἷς παρὼν τῇ ἀναγνώσει καὶ τῇ ἀκροάσει ἡδυνάμενος ἔχεις. Ἀλλ' ὦ φίλη καὶ ἐπέραστος ψυχῇ, ὅσῳ μὲν ἀπλέτω πόθῳ περὶ σέ, καὶ τὴν σὴν εὐφυΐαν καὶ ἀγχίνουαν τέτρωμαι, ἀγνοεῖν οὐκ εἰκός σε κατακόρως καὶ ἀνεπιφθόνως τῆς ἐμῆς διδασκαλίας ἀπολελαυκότα· καὶ οἶμαι ἐνκύλους εἶτι σώζεσθαι καὶ ἐμβομβεῖν μου ταῖς ἀκαῖς τὰς ἐκφράσεις, τὰς συνθήκας, τὰς ὑπαγορεύσεις, ὅσαι ἐν φρονησιερίοις, ὅσαι ἐν ἐκκλησιαστικοῖς γράμμασιν ἐκ τῆ μελέτης καὶ ἐξ ὑπογείου σοὶ τῷ φίλτά-

τῷ ἀκροατῇ χρόνον συχνὸν χωρὶς φθόνου διεγίνοντο προσφωνούμεναι τε καὶ προσλαλούμεναι· ἀλλὰ τέως τῇ συνεχείᾳ τῶν πόνων καὶ τῷ γέρει κατέρχασθαι, καὶ μονονουχί πρὸς τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ ἡτονικῶς καὶ ἐκνευρισμένους τοῖς ὅλοις, τῆς πρὶν ἐν λόγοις· εὐτονίας ἐκπέπτωκα, καὶ πρὸς τὸ γράφειν ἐλληνιστὶ ἀποπέρικα, καὶ εἰ πειστέον Ὀμήρῳ τῷ σοφῷ πτερὰ συγκολλῶντι τοῖς λόγοις, μονονουχί δοκοῦσιν οὗτοι ἀποπτερεύασθαι μου καὶ δραπτεῦσαι τῆς διανοίας ὑπεκστάντες τῷ τῶν φροντίδων ὄχλῳ, καὶ τῇ ἀσθενείᾳ τοῦ σώματος· ταύτῃ τοι οὔτε τὸ πρὶν ἐν τούτοις σώζεται κάλλος, καὶ ὁ ῥυθμός, ἀλλὰ καὶ ὁ νοῦς ἄγονος, καὶ ἡ χεὶρ ἄτολμος, καὶ ὁ λόγος ἀκαλλής, καὶ πάντα φροῦδα, οἷα δὴ τινι χειμάρρῳ τῷ πολυασχόλῳ παρασυρέντα, καὶ διεῤῥυηκότα, ὅσα πρὶν ὁπωσοῦν ἀνθεῖν καὶ ἀκμάζειν ἐφαίνετο· καὶ τοῦτο ἄρ' ἦν τὸ κωλύον ἐμὲ ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας ἀμείψασθαι σου τὴν λογιότητα γράμμασι φιλικαῖς, ὁ ὄχλος καὶ αἱ φροντίδες καὶ συνεχεῖς ἀττολίαι, καὶ ἡ τοῦ σώματος ἐν βχυρτάτῳ χειμῶνι δεινὴ κακοπάθεια, καὶ τὸ ταῖς ἐξ ἑταῖς καταρρήσας, διττῷ χειμῶνι, συνεχῶς νοσηλεῦσθαι, ὅρ' ὦν δῆτα χειμερίων παθῶν, καὶ οἱ λόγοι συγκαταψυγέστες καὶ συμπεπηγότες οὐχ οἷον τ' ἐγένοντο καὶ πρὸς γραφὴν ἄχρι τοῦδε θερμικθῆναι καὶ λυθῆναι, καὶ τὴν σὴν ἀκοὴν ἅμα τε καὶ ψυχὴν ὁπωσοῦν καταθέλξει καὶ καταγοιτεῦσαι. Ἐπεὶ δὲ τέως μικρὸν ἀναπνεύσας τῶν περιῤῥαμμένων καὶ ἐνοχλούντων κακῶν εὐκαιρίᾳ πρὸς γραφὴν ἐπελθόντα, οὐκ ὤκνησα γράψαι σοὶ τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴν, κάλλους μὲν ἐν λόγοις καὶ ῥητορικῆς ἀκριθείας, καὶ ὦν ἡ κομμωτικὴ χεὶρ καὶ δεινότης τοῦ ῥήτορος τοῖς περὶ λόγους λίχνους, καὶ λίχν φιλομαθέσιν εἰς ἡδονὴν προτίθεται, ἐπιδεδῶ, πόθου δὲ πληρεστάτην, καὶ φίλτρον δικαίου· ἐξ αὐτῶν σπλάγγνων ἀναφλεγόμενον· διὸ δὴ καὶ ἀποδοχῇ αἴξαν ταύτην ἡγήσῃ, καὶ εὐγνωμονήσεις καὶ τούτῳ τῇ οἰκοθεν ἀρετῇ κεχρημένος, καὶ τοῖς ἴσοις εὐνοίαν μέτροις ἀμείψῃ τὴν φιλοῦντα καὶ ὅλως ἐκχευόμενον τῇ ἀγάπῃ τῇ κατὰ σέ· πρὸς δὲ τῇ λίαν ἐμοὶ κεχαρισμένῃ εὐνοίᾳ καὶ εὐγνωμοσύνῃ τῇ σῇ καὶ τῇν δὲ ἐπιμέτρῃσιν τὴν χάριν ἀποδοῦς τῷ ὑψηλτάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ ἡγεμόνι τὰς ἐξ ἐμοῦ ὀφειλόμενας προσκυνήσεις μετὰ τοῦ καθήκοντος σεβασματος τῷ ἡγεμονικῷ αὐτοῦ ὕψει, καὶ ἄσπασκον αἰδοῦν τὴν πάντιμον δεξιάν ἀναπληρῶν τὸ ἐμὸν ὑστέρημα, καὶ ἀνάγραπτοι ἀντὶ τούτου ἀπεκείσονται χάριτες τοῦ διδασκάλου πρὸς φιλούμενον μαθητήν. »

Ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ, γραφομένη εἰς κοινὴν γλῶσσαν, ἀπευθύνεται εἰς ἄρχοντα τῶν ἐκ τῆς τάξεως ἐκείνων οἵτινες ποτὶ, ὡς καὶ τῶρα ἀκόμη ἔσως, διέθετον περὶ τε μικρῶν καὶ μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν ὀφρικών· τοιοῦτον ὀφρικὸν ἤθελέ τις ἄλλος· νὰ λάβῃ δι' ἐκείνου ἀποστερῶν τὸν κριτήν, ὅστις εἶχε τὸ δικαίωμα, καὶ γράφει λοιπὸν οὗτος διεκδικῶν αὐτὸ ὡς ἀκολουθῶς.

« Ἴσον ἀπαρέλλακτον τοῦ πρὸς τὸν μακαρί-

την Ἀλέξανδρον Γαίκα σταλέντος βεβασίου παρὰ τοῦ ποτε Κριτίου διὰ τὴν ἀδικίαν τοῦ ὀφρικού του.

» Τὴν ὑμετέραν εὐσεβεστάτην ἐκλαμπρότητα ταπεινῶς προσκυνῶ.

» Κύριος ὁ Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν ὑγείᾳ διηνεκεῖ, καὶ εὐημερίᾳ ἀμεταπτώτῳ. Χθὲς ἦλθον εἰς προσκύνῃσιν τῆς ἐκλαμπρότητός της ἔχων σκοπὸν νὰ ἀναφέρω καὶ τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν, ἀπέτυχον ὁμῶς μὴ εὐρὺν καιρὸν ἐπιτίδειον· ὅθεν στοχαζόμενος μήπως καὶ αὐθις ἀκολουθήσῃ ἡ αὐτὴ ἀκαιρία διὰ τὸ πολυφρόντιστον τῆς ἐκλαμπρότητός της, ἐτόλμησα νὰ ἀναφέρω ἐγγράφως τὴν ἐμὴν ἐκείσιν δέξιν, ἡ ὁποία εἶναι αὕτη. Ὁ εὐγενέστατος ἄρχων πενθερὸς τῆς ἐκλαμπρότητός της εὐρίσκεται ἐν ἀσθενείᾳ, διὰ τὸν ὁποῖον εὐχομαι προηγουμένως νὰ τοῦ χάρισῃ ὁ Θεὸς τὴν ὑγείαν· ἐμαθὼν ὁμῶς ὅτι ὁ εὐγενέστατος ἄρχων Σπαθάρης ζητεῖ τὸ ὀφρικὸν, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἔπεται νὰ ἀνατραπῇ καὶ νὰ ἐμποδισθῇ ὁ νόμιμος καὶ δικαῖος παροδιδασμός ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ δούλου της, ὅπου τριάνοντα σχεδὸν χρόνους τὸν ἅπαντά μου βίον κατηνάλωσα εἰς τὴν δούλευσιν τῆς ἐκκλησίας, διὰ νὰ ἔχω καὶ εἰς τὸ γῆρας μου τὴν ὀρελομένην ἐκ τῶν νόμων καὶ σὺν τῷ δικαίῳ τιμὴν. Ὅθεν παρακαλῶ ἱκετικῶς καὶ ἐνθέρμως τὴν εὐσεβεστάτην καὶ φιλοδίκαιον αὐτῆς ἐκλαμπρότητα νὰ εὐσπλαγχνηθῇ τὸ γῆρας, τοὺς κόπους, τοὺς χρόνους καὶ τὸ ἐπάγγελμα τὸ ἐμὸν, καὶ νὰ μὴ παραχωρήσῃ καὶ συναινέσῃ εἰς τοιαύτην προφανὴ ἀδικίαν καὶ ὕβριν καὶ ἀτιμίαν ἐμὴν, ἀλλ' ὡς πρῶτιστος τοῦ κλήρου, καὶ ὡς εἰδὼς ἀκριβέστατα τοὺς ἀναριθμήτους μου εἰς τὴν ἐκκλησίαν κόπους, καὶ ὡς τῶν νόμων συνήγορος καὶ θερέτωρ, οἱ ὁποῖοι τὸν προδιδασμὸν τῶν ἐν τῷ κλήρῳ κατελεγεμένων ὡς δικαῖότατον καὶ ἀπαραίτητον χρέος καὶ συνιστάσι καὶ διεκδικοῦσι, νὰ συστήσῃ τὸ δίκαιον, καὶ νὰ ἀπαντήσῃ καθὲς ἀδικὸν κίνημα, καὶ τὴν δικαίαν τοῦ Θεοῦ κρίσιν, ὅπου εἰς τὴν εὐσεβεστάτην τῆς ἐκλαμπρότητος ἔγινε, καὶ διὰ τοὺς πολλοὺς καὶ ἀξιοτάτους της κόπους ἡξιώθη τοσαύτης τιμῆς παρὰ τοῦ βασιλικοῦ κράτους, καὶ ἔλαβεν ἐπάξια τὰ γέρεα της παρὰ τῶν πολυχρονίων ἡμῶν αὐθεντῶν, νὰ μιμηθῇ καὶ ἡ ἐκλαμπρότης της εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐκκλησιαστικούς, νὰ μὴν ὑστερηθῶμεν τὰ βραβεῖα τῆς τιμῆς τῶν τοσούτων κόπων· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν ἀντιδίδοται ἔλεον. Ἐγὼ τὴν ἀξιοθέατον παρουσίαν της καὶ εὐτυχεστάτην ἐπάνοδον ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας ὡς θεόπεμπτον δῶρον καὶ νύχρημν καὶ ἐπρόσμενα, καὶ ὡς ἱερὰν ἀγκυρὰν ἐπ' ἐλπίσι χρησταῖς ἀπεκδεχόμεν, διὰ νὰ ἔχω τὴν σύστασιν καὶ καθήκουσαν τιμὴν εἰς τὸ ἐμὸν ἐπάγγελμα. Τώρα δ' ἂν ἀκολουθήσῃ ἀντὶ τιμῆς ὕβρις, ἀντὶ βραβεῖου ἀδικία καὶ περιφρόνησις, οὔτε ἡ φιλοδίκαιος ἐκλαμπρότης της ἐλπίζω νὰ συναινέσῃ οὐτ' ἐγὼ χωρὶς ἄκραν θλίψιν καὶ ὀδύνην ἀφίρητον δύναμαι νὰ βαστάσω· ἔπειτα ἡ εὐγενεία του θυμιάζω πῶς

ἦλθεν εἰς ἑρσιν τοῦ τοιαύτου ὀφφίκιου, τοῦ ὁποίου τὸ ἀνώτερον ἔχει ὁ κυρίτης Μιχαλάκης ἱατρός, ἐπειδὴ καὶ εἰμαι βέβαιος ὅτι οὐδέποτε, καὶ ἐν οὐδενὶ συλλόγῳ ἀνέχεται ἢ νὰ καθήσῃ, ἢ νὰ σταθῇ κατωτέρω του. Ὅθεν ἐπεταὶ νὰ τὸ ἔχῃ ἀργὸν καὶ ἀπρακτοῦν, καὶ ἐν ψιλῇ ὀνομασίᾳ· καὶ διὰ πᾶσαν αἰτίαν δι' ὅνομα ἀκερδὲς εἰς τὴν εὐγένειάν του νὰ ἀδικηθῇ ἐγὼ εἰς τὴν τάξιν μου πραγματικῶς, καὶ εἰς τὴν τιμὴν μου, ὑπερρούμενος καὶ ἀφαιρούμενος τὸν νόμιμον προδικασμὸν μου, ὃ ἐπὶ πᾶλλ' ἐμόγησα διὰ νὰ ἐξομνήσω καὶ ποιητικώτερον; καὶ πρὸς τοῦτοις ἐκλαμπρότατε αὐθέντα, πᾶσαν ἐνδεῖαν τιμὴν ἔχει ἡ εὐγένειά του; ἡ πᾶσαν προσθήκην τιμῆς ἐλπίζει ἀπὸ τοιοῦτον ὀφφίκιον, ἀπὸ ἑδῶ ξάθη διὰ βίου καὶ μέχρι τοῦδε μὲ τῶν αὐθεντικῶν ἡγεμονιῶν τὰ ὀφφίκια; φανερόν καὶ ὁμολογούμενον εἶναι, αὐθέντα, ὅτι ἄλλο τι κέρδος καὶ κἀλὸν δὲν γίνεται ἐκ τούτου, εἰμὴ ἐδικία, καὶ ἀτιμία παράλογος καὶ βίτιος εἰς ἐμέ, ὅπου ἐπρόκρινα παιδιόθεν καὶ μέχρι γήρως νὰ προσεδρεύσω τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ νὰ ἀρκῶμαι διὰ τὸ κοινὸν ὄφελος εἰς μίαν δυστυχεστάτην κυβερνήτην, μὲ τὴν ὁποίαν δὲν ἤξιώθηκα μέχρι τοῦδε οὔτε ἐν μου παιδίον νὰ κυβερνήσω, καὶ ἐπαράβλεψα τὰ πλούτη καὶ κέρδη τῶν ἡγεμονιῶν μ' ὅλον ὅπου πολλάκις ὑπὸ ἡγεμόνων προτεκλήθη, καθὼς ἡμπορῶ νὰ τὸ ἀποδείξω μὲ μαρτυρίας ἀξιοπίστους. Ὅθεν ἐπειδὴ ἐγὼ ἀρκῶμαι καὶ μὲ τὴν δυστυχίαν καὶ ταλαιπωρίαν μου εἰς ἐκεῖνο, ὅπου ἐξαρχῆς προσιόμην καὶ δὲν ἐνοχλῶ οὔτε ἐπηρεάζω ἄλλους ἐνδόξως εὐτυχοῦντας, διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν ἐφησυχάζουν καὶ οἱ ἐν δόξῃ εὐτυχίσαντες εἰς ἐκεῖνα, ὅπου ἐξ ἀρχῆς προεἶλοντο. Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη ἐν τούτῳ μενέτω, λέγει τὸ ἱερὸν λόγιον. Ἐγὼ μένω καὶ φυλάττω τὴν τάξιν μου χρόνους τριάκοντα, καὶ ὅχι μόνον κανὸν ἔλλειμα δὲν κάμνω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐπέγγελμα τοῦ ταρικού μου, ἀλλὰ καὶ καθ' ἐκαστην, αὐξήσιν καὶ προσθήκην, καθὼς εἶναι γνωστὴν τοῖς πᾶσι, καὶ αὐτοὶ οἱ λίθοι κεκράζονται ἔπειτα ποῖος δίκαιος λόγος τὸ ἀπειτεῖ, ἄλλος ἐξωθεν, ὅπου οὔτε δούλευσιν ἐκκλησίας ἢ εἶδεν ἢ ἐνήργησέ ποτε, οὔτε εἰς τὸ ταρίκι τῆς συνηριθμῆθη, ἀλλ' ἐνατρώφει καὶ ἐδοξάζετο καὶ ὑπερεπλούτει εἰς ἡγεμονικὰ ἀρχοντικά· νὰ ἔλθῃ ἀθρόον νὰ καταπατήσῃ καὶ νὰ ἐξουθενήσῃ ἐμὲ τὸν τοσούτων χρόνων δυστυχέστατον καὶ πολυπαθιστάτον μουλαζιμὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀφφίκιου. Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐγένεια, καὶ ἡ τρυφή, εὐσεβεστάτε αὐθέντα, δὲν ἔχουν ἰσχὺν οὔτε κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς, οὔτε κατὰ τοὺς πολιτικούς καὶ βασιλικούς νόμους νὰ ἀρπάζουν ὀφφίκια, ἀλλ' ἡ ἀρετὴ καὶ φιλοπονία, καὶ τὸ μουλαζιμέτι, καὶ ὁ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ κλήρῳ κατάλογος προάγουσι κατὰ τάξιν, καὶ προδικάζουσι τὸν κληρωθέντα· αὐτὰ καὶ ἄλλα τούτοις παρόμοια δικαιολογήματα, ὡς σαφὴ καὶ γνώριμα εἰς τὴν σοφωτάτην σύνεσιν καὶ εὐσεβεστάτην ψυχὴν τῆς ἐκλαμπρότητός της μὲ σιγὴν παρατρέχω διὰ νὰ μὴ βρῶνται τὰς ἀκοάς σας· τοῦτο μόνον λέ-

γω ὅτι ἂν τοιαύτη ἀδικία καὶ ὕβρις καὶ ἀτιμία εἰς ἐμέ γένη, δὲν θέλω τὴν σιωπήσω καὶ μετὰ τὴν ἐκτομὴν τῆς γλώττης, ἀλλὰ καὶ θανόντος μου, θέλει κηρύττεται κατὰ τὸ εἰρημένον, τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου Ἄδελ βράβ' πρὸς με· πρὸς τοῦτοις καὶ τοῦτο δηλοποιῶ τῇ αὐτῇ ἐκλαμπρότητι μὲ θάρρος δουλικόν, ὅτι ἂν ἀκολουθήσῃ εἰς ἐμέ τοιαύτη ὕβρις καὶ ἀτιμία, ὡσάν ὅπου εἶναι ὁμολογημένως ἀφόρητος, θέλει μὲ ἀναγκάσῃ νὰ ἀναχωρήσω πλεῖν ἀπὸ τὴν δούλευσιν τῆς ἐκκλησίας, καὶ νὰ ἐπινοήσω ἄλλον πόρον κυβερνήσεως ἡτυχον, καὶ χωρὶς ταιούτων ὕβρεων καὶ ἀτιμιῶν, καὶ ἂν τὸ κρίνῃ εὐλογον ἡ εὐσεβεστάτη αὐτῆς ἐκλαμπρότης παρκακλῶ κἂν κατὰ τοῦτο νὰ ἔχω τὴν ὑπερίσπισίν της, καὶ ὡς γίνω καὶ μετανάστης τὴν εἰς τὸ γῆρας μου εἰς ἄλλοδαπὰς τόπους, πρᾶγμα, ὅπου εἰς τὰς εὐτυχισμένας ἡμέρας τῆς ἐκλαμπρότητός της δὲν ἤλπιζα, οὔτε ἐλπίζω, καὶ ὅχι μόνον ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα, ἐπειδὴ καὶ εἰς τοιαύτην ὑπόληψιν τὴν ἔχομεν ὅτι νὰ ὑπερκαπῶ καὶ νὰ δεφινδεύῃ καὶ τὸ δίκαιον ἐκάστου, καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς νόμους, καὶ νὰ τὰ προκρίνῃ ἀπὸ κάθε δεσμὸν καὶ φιλέιν, καὶ συγγένειαν. Ὅτι δὲ ἰδίως εἰς ἐμέ τὸν δαῦλον τῆς ἑπρεπῆς νὰ γένη τέτοι ἡ χάρις, καὶ εὐεργετία καὶ ἀμοιβὴ τῶν προηγησαμένων κόπων, τὸ κἂν νὰ μὴν ἀδικηθῇ καὶ περιφρονηθῇ χωρὶς νὰ προσκρούσω καὶ νὰ παραβλάψω τινὰ κατὰ τι, καὶ τοῦτο τὸ αἶνω εἰς τὴν ἀκραν τῆς σύνεσιν. Ὁ δὲ τῶν ὅλων Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάτῃ ὑγιαίνουσαν ἐπιμήτιστον βίου εὐτυχῶς καὶ ἐνδόξως μὲ τὴν πολυχρόνιον ζωὴν ὅλων τῆς τῶν φιλάτων.

• Τῆς εὐσεβεστάτης αὐτῆς ἐκλαμπρότητος μακρὸς δαῦλος ὁ μέγας ἐκκλησιαάρχης Κριτίας.

• Τὸ παρὸν ἔγγραψα ἰδιοχείρως, καὶ τὸ προσπύρω ἐπ' ἀρχισμένον διὰ νὰ εἶναι γνωστὸν μόνως τῇ σοφωτάτῃ αὐτῆς κορυφῇ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιτρέπω τὴν τοῦ δικαίου διάγνωσιν. •

Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τούτων βλέπομεν, φίλε μου, ὅτι πρῶτην οὐσίαν πάνυ πρῶτην, τὸ λεγόμενον, δὲν ἀπολείπουν οἱ μὲ ἀττικὴν χάριν τὴν προαγονικὴν ἡμῶν γλώσσαν γράφοντες, ἐνῶ τὴν σήμερον, μὲ ὅλας τὰς περιεργασιὰς γνώσεως τῆς ἱστορίας αὐτῆς καὶ οἰολογίας, τὰς ὁποίας ἐπηγγελλόμεθα, δὲν ἐξέρω ἐν εὐρίσκαται μετὰξὶ μὲς εἰς ἡ ἄλλος εἰς Ἑλληπνικὴν γραφὴν ἐκείνων ἐράμιλλος· πρὸς θε, καὶ ὅτι τὴν λογικὴν ταύτην ἀπλὴν, τὴν ὁποῖαν καυχώμεθα ὅτι ἐνδύσμεν ἤδη μὲ τὸν ἀρχαῖον ἀττικουργῆ μακρύαν, ἐκαλλιέργουν καὶ ἐκείνοι, ἀλλ' ἐντὸς μένοντες ὁμοῦ τῶν δικαίων ὀρίων. Καὶ ὅντως τί ἄλλο εἶναι, προσκτλῶ, τὸ ὕψος τοῦ μακκρίτον Κρητῆ, τὸ ὁποῖον δὲ κανθεύομεν τὴν νὰ θεωρῶμεν παρ' ὀλίγον ὡς χυδαῖον, παρὰ μικρὰ ἀποκάθαρσις τοῦ ὕψους τῶν προ ἡμῶν ἐκείνων λογίων δι' ἀποβολῆς ὀλίγων τινῶν μακαρονισμῶν καὶ ὀλίγων ἄλλων ἀσημάντων χυδαῖσμων; Ἀλλ' ὡς περᾶσω τὴν εἰς τὸ τελευταῖον Χειρόγραφον τῆς Συλλογῆς.

ΧΕΙΡΟΓΡ. ΙΑ'. Δύο τινὰ περιέχονται εἰς τοῦτο

Τὸ πρῶτον ἐπιγράφεται «*Ἱστορία τῶν συμβάντων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτὰν Μεχμέτ*». ἐπιτροπεύοντος τοῦ *Κιπρουλῆ γέροντος Μεχμέτ* πασσα μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτὰν Μεχμέτ, ἐπιτροπεύοντος τηρικαῦτα τοῦ *Δαμάτ χασὰρ πασα*. » Ἡ ἱστορία αὕτη ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ 1656 καὶ τελευτᾷ εἰς τὸ 1695 περιλαμβάνουσα τὰς βασιλείας Μεχμέτ Δ', Σουλεϊμάν Β' καὶ Ἀχμέτ Β'. Ὁ ἀνώνυμος Συγγραφεὺς περιγράφει μὲ ἀπλοῦκόν τρόπον κατὰ χρονολογικὴν τάξιν τὰ ἐπ' αὐτῶν συμβάντα ἀπομνημονεύων καὶ ἀνέκδοτα, τὰ ὅποια δὲν γνωρίζομεν ἄλλοθεν. Ἰδοὺ ἐξ αὐτῶν ἓν εἰς τὸν Μιχαὴλ ἐκεῖνον Καντακουζηνὸν ἀναφερόμενον, ὁ ὁποῖος, ὡς ἀναφέρει ὁ Συγγραφεὺς τῆς Πολιτικῆς ἱστορίας (*Tureogr. p. 43*), καὶ ὡς ἀσμάτιόν τι ἐκτραγωδεῖ παρὰ Φωριέλῳ (*Chans. popul. T. p. 212*) ἀπαγχονίσθη ἐν Ἀγγιᾷ ἐν ἔτει 1578 προσταγῇ Σουλτὰν Ἀμουράτ τοῦ Δ'. Ὁ ἱστορικὸς ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Σερμπάν Βόδα, φέρει καὶ τὰ περὶ τοῦ προπάππου αὐτοῦ Μιχαὴλ Καντακουζηνοῦ τοῦτου ἐμπαρόδῳ διηγούμενος αὐτὰ εἰς τὸν ἀκόλουθον Ἡροδότειον τρόπον. «Οὗτος ὁ Σερμπάν Βόδας ἦτον ἀπὸ τὸ γένος τῶν Καντακουζηνῶν· πατέρα του ἦτον ὁ Κωνσταντῖνος μέγας Παττέλνικος, τὸν ὁποῖον ἐθιχάντισεν ὁ Γρηγόρ Γρίκα Βόδας, ὡς προέφημεν. Πάππος του ἦτον ὁ Ἰαννάκης Καντακουζηνός, ὁ ὁποῖος ἐστάθη Καπικεχαγιᾶς τοῦ Μιχαὴλ Βόδα τοῦ ἀποστάτου. Αὐτὸν τὸν Ἰαννάκην, ὅταν ὀργίσθη ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ Μιχαὴλ Βόδα διὰ τὴν ἀποστασίαν του, ἐπρόσταξε νὰ περιπατήσουν μαζί καὶ τοὺς ἄλλους καπικεχαγιᾶδες του ἀπὸ τὸ παζάρι μὲ τὰ γελμοῦμα, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ τοὺς ἀποκεφαλίσουν. Τότε ὁ Βεζιραζέμης ὄντας φίλος τοῦ Ἰαννάκη, τοῦ εἶπεν, ἀνίσως καὶ τουρκεύσῃ ἡμπορεῖ νὰ μεσιτεύσῃ διὰ λόγου του, καὶ νὰ γλυτώσῃ τὴν ζωὴν του, ἀμμή διὰ τοὺς ἄλλους δὲν ἡμπορεῖ· βλέποντας καὶ αὐτὸς τὰ στενὰ ἐτούρκευσε, καὶ τὸν ἔκαμν κουτζούκ Τερτερδάρην. Τοῦτος ὁ Ἰαννάκης εἶχε πατέρα τὸν Μιχαὴλ τζελεπὴν Καντακουζηνόν, ἀρχοντα πλούσιον καὶ περιβόητον, ὁ ὁποῖος ἐκατοικεῖσεν εἰς τὴν Ἀγγιᾶν, καὶ πόσον πλούσιος ἦτον, ὅπου τὰ τζιφτλίκια του καὶ τὰ ὑποστατικά του ἐρθιναν ἕως εἰς τὸν Δούναβιν, καὶ πολλοὶ ἀγῆδες, τζιράκια ἐδικὰ του, ἐφθασαν Βεζιραζέμιδες, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἓνας, ἀφοῦ ἐφθασε βεζιρὴς καὶ ὑπῆγεν ὁ ῥηθεὶς Μιχαὴλ νὰ τὸν ἀνταμώσῃ, καὶ ἐμβαίνοντας μέσα, ἔτυχε νὰ ἦναι παρῶν καὶ ὁ Ἰμάμης τοῦ βασιλέως, τὸν εἶπε καλῶς ἦλθες Μιχαὴλ τζελεπῇ, κάμνοντάς καὶ σχῆμα πῶς τάχα σκαλεύει ἀπὸ τὸν τόπον του. Μετὰ τὴν ἀντάμωσιν, ἀφοῦ ἐδῆκεν ἔξω ὁ Μιχαὴλ τζελεπῆς τὸν εἶπεν ὁ Ἰμάμης. Ἐφένδιμ, δὲν ἀρμύζει εἰς τὴν ὑψηλότητά σου, ὄντας ἐπίτροπος τοῦ βασιλέως, νὰ εἴπῃς ἓνα γκιάουρα, τζελεπῇ. Τοῦτο ἐκκαράνη τῷ ἐπιτρόπῳ. Ἐκεῖ ὁμως ἔτυχεν ὁ Χασνεδάρης τοῦ βεζύρη, ὁ ὁποῖος ἐδῆκεν ἔξω, καὶ εἶπε τῷ Μιχαὴλ ἐκεῖνα, ὅπου ἤκουσεν ἀπὸ τὸν Ἰμάμην, πῶς τάχα εἶπε τῷ ἐπιτρόπῳ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τὸν λέγῃ

τζελεπῇ, καὶ πῶς διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐκκαράνη τῷ ἐπιτρόπῳ, τότε εἶπεν ὁ Μιχαὴλ τζελεπῇ, σὲ παρακαλῶ νὰ εἴπῃς τῷ ἐπιτρόπῳ, ἂν ἦναι ὁρισμὸς του, νὰ κάμω ἐγὼ αὐτὸν τὸν Ἰμάμην νὰ μὲ εἴπῃ ἐμπροσθὰ του τζελεπῇ καὶ εἶπεν ὁ Χασνεδάρης τῷ ἐπιτρόπῳ. Τότε ὁ ἐπίτροπος, κάμνοντάς το χάζι εἶπεν, μακάρι νὰ τὸ κάμῃ. Εὐθὺς ὁ Μιχαὴλς ὑπῆγε τὴν δευτέραν ἡμέραν εἰς τὸ ὄσπίτι τοῦ Ἰμάμη, εἰς καιρὸν ὅπου ἔλειπεν αὐτός, καὶ ἀντιμώνοντας τὸν κεχαγιᾶν του, τὸν εἶπεν, ἦλθες νὰ ἀνταμώσω τὸν Ἐφένδην, καὶ θέλω νὰ τὸν ἐρωτήσω πόσον βούτυρον ἐξοδιάζει τὸν χρόνον εἰς τὸ μούτπικι του, πόσα ξύλα, καὶ πόσον κριθάρι εἰς τὸ ἀχούρι του, νὰ μὲ δώκῃ κατὰστιχον. Ἐρωτῶντας τὸν ὁ κεχαγιᾶς ποῖος εἶναι, καὶ τί θέλει τὸ κατὰστιχον, τῷ εἶπε, τὸ κατὰστιχον τὸ θέλω, διὰ νὰ τοῦ προσφέρω ὅλα αὐτὰ ἀπὸ λόγου μου, καὶ ἐγὼ εἴμι ἐκεῖνος, ὅπου εἶδεν ὁ ἐφένδης χθὲς εἰς τὸν ἐπίτροπον. Τὸ βράδυ, ἀφοῦ ἦλθεν ὁ ἐφένδης, τοῦ εἶπεν ὁ Κεχαγιᾶς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ὁ Ἰμάμης, ἐπαράγγειλε νὰ δώκῃ κατὰστιχον ὁ Μιχαὴλς ὁμως μὴ προσμείνας κατὰστιχον, τὴν δευτέραν ἡμέραν ἔστειλεν ἓνα καράβι κριθάρι καὶ βούτυρον ἱκανόν, καὶ ἐσηκώθη καὶ αὐτὸς καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἰμάμην ἐμβαίνοντας μέτα, εὐθὺς τὸν ἐπροσηκώθη καὶ τὸν λέγει, καλῶς ὥρισες Μιχαὴλ τζελεπῇ, καὶ τοῦτο οὐ μόνον ἀπαξ, ἀλλὰ καὶ δις καὶ τρίς καὶ πολλάκις ἐπολυπλασίαζε τὸ, τζελεπῇ, λέγοντάς τον καὶ ἄλλα μυρία ἐγκώμια. Ἐδῶκίνοντας ἀπεκεῖ ὁ Μιχαὴλ τζελεπῆς ὑπῆγεν εἰς τὴν πόρταν τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ εὐρίσκοντας τὸν Χασνεδάρην τὸν εἶπε, σὲ παρακαλῶ ὅταν ἔλθῃ ὁ Ἰμάμης νὰ μὲ δώκῃς λόγον νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ. Καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν πληγίνοντας εἰς τὸν ἐπίτροπον ὁ Ἰμάμης, ἐμήνυσαν τοῦ Μιχαὴλ τζελεπῆ, καὶ ἦλθε, καὶ ἐμβαίνοντας εἰς τὸν ἐπίτροπον, ὅπου ἦτον καὶ Ἰμάμης ἐφένδης, καθὼς τὸν εἶδεν ὁ Ἰμάμης, πρὶν νὰ τὸν εἴπῃ ὁ ἐπίτροπος λόγον, ἀρχισε μεγαλοφώνως νὰ τὸν λέγῃ καλῶς ἦλθες Μιχαὴλ τζελεπῇ δύο καὶ τρεῖς φορὰς, καὶ ἀρχισε νὰ τὸν ἐγκωμιάζῃ πρὸς τὸν ἐπίτροπον, πῶς εἶναι προκομμένος καὶ ἄξιος, καὶ πῶς τέτοιοι ἄνθρωποι εἶναι χρειαζόμενοι εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὁ δὲ ἐπίτροπος ἐχαμγελοῦσεν. Ἀφοῦ ἐδῆκεν ἔξω ὁ Μιχαὴλς, ὑπῆγεν εἰς τὸν ὀνδᾶν τοῦ Χασνεδάρη καὶ ἐκάθισεν· μετὰ ταῦτα ἐδῶκίνοντας καὶ ὁ Ἰμάμης, ἔξω, ἐκαρξεν ὁ ἐπίτροπος τὸν Μιχαὴλ τζελεπῇ, καὶ τὸν ἐρώτησε, τί τὸν ἔκαμες καὶ σὲ εἶπε τὸ τζελεπῇ, καὶ τὸν εἶπε τὴν ὑπόθεσιν. Τότε ἐγώρισεν ὁ Βεζιραζέμης καὶ τὸν εἶπε, γιὰ σεῖτάν σιν, γιὰ σεῖτάν ογλου σου· καὶ ἀπὸ τότε ἐπεκράτησεν ὁ λόγος· νὰ λέγωνται ὅλοι οἱ Καντακουζινοὶ Σεῖτανογλοῦδες. Αὐτὸν τὸν Μιχαὴλν Καντακουζηνόν, ὄντα τοιοῦτον περιβόητον καὶ ὑπέρπλουτον ἄνθρωπον, τὸν ἐδιάβαλαν εἰς τὸν βασιλέα πῶς φαντάζεται νὰ γένῃ βασιλεὺς, ὅθεν ἔστειλε καπιτζίμπασι κρυφίως, καὶ ἐπῆρε τὸ κεφάλι του, ἐπαίρνοντας καὶ ὅλην τὴν παρουσίαν του, καὶ ὅσα δὲν ἐμπόρεσαν τότε νὰ τὰ πάρουν εἰς τὴν Πόλιν, τὰ ἐπούλησαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν εἰς τὸ μεζάτι.

ὄντας δὲ πᾶρα πολλὰ πράγματα τὰ ἐπούλησαν
τόσον εὐθηνά, ὅπου ἀπέμεινε παροιμία, καὶ λέγε-
ται, ὅταν ἀγοράσῃ τις κινέον πρᾶγμα εὐθηνόν,
ἄνθρωπε αὐτὸ ἀπὸ τοῦ μεζῆτι τοῦ Σεϊτάνογλου τὸ
ἐπῆρες; καὶ τυχὺτα περὶ τοῦ Μιχάλη τοῦ Καντα-
κουζηνοῦ η.

Τὸ δευτέρον ἐν τῷ χειρογράφῳ περιεχόμενον ἔχει ἐπιγραφὴν ταύτην· α Δακικαὶ ἐφημερίδες, ἥτοι συμβεβηκότα τετραετοῦς μάχης Ὀθωμανορῶσων, πρὸς δὲ καὶ Ἀουστριακῶν μέχρις ἔτους 1739, συλλεχθέντα ἀπὸ τε πρωτοτύπων γραμμάτων, καὶ αὐτόπρων Ἀὐλικῶν τῆς ἡγεμονίας Οὐγκροβλαχίας, αὐθεντεσφόρος Ἰωάννου Κωνσταντίνου Νικολάου Βασιλῆα τοῦ Μαυροκορδάτου, παρὰ Κωνσταντίνου Δαπόντε τοῦ ἐκ Νήσου Σκοπέλου δευτέρου Γραμματικοῦ τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος, καὶ Κορσοῦλου τῶν Ἰγγλιζῶν. Ταῦτα εἰς τὸ προμετώπιον, εἰς δὲ τὸ ἐσωτέλειδον, Περιγραφὴ πάντων τῶν συμβεβηκότων ἀπ' ἀρχῆς τοῦ μεταξὺ τῶν Ὀθωμανῶν, Ῥώσων, καὶ Γερμανῶν πολέμου μέχρι τέλους αὐτοῦ. » Ὁ Δαπόντης περιγράφων στρατιωτικὰ κινήματα, ἣ ὑποθέσεις αὐλικὰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἡγεμονιῶν, μεταχειρίζεται τὸ τότε ἐν Τουρκίᾳ ὑπὸ τῶν ἐν πολιτικαῖς γράμμασι συνειθιζόμενον αὐλικὸν ὅρος, εἰς τὸ ὁποῦν ὄχι μόνον ὀνόματα ἀξιῶν καὶ ἐπαγγελμάτων στρατιωτικῶν τε καὶ πολιτικῶν ἐφυλάσσοντο τουρκικὰ ἀμετάβλητα, ἀλλὰ προσέτι καὶ πραγμάτων προσηγορικὰ καὶ ἐπίθετα, καὶ ῥήματα ἀκόμη ἐλαμβάνοντο κατακόρως ἐκ τῆς τουρκικῆς γλώσσης μὲ τὴν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν μεταβολὴν μόνον τῆς καταλήξεως. Ἐὰν ἐνθυμηθῇς πῶς ἔγραφον ποτέ, καὶ εἰδόμενος ὄντες τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης οἱ Γραμματικοὶ τοῦ Σατράπου τῆς Ἡπείρου, ἔχεις τοῦ πράγματος πλήρη ἰδέαν. Μ' ὅλον τοῦτο, ἐπειδὴ ἡ ἀνωτέρω περιγραφὴ περιστατωμένη ὑπάρχει καὶ λεπτομερὲς εἰς πράγματα χώρην λαβόντα κατὰ τὴν Ἀνατολήν, δὲν ἤθελεν εἰσθαι, νομίζω, περιττὴ τοῦ δευτέρου τούτου μέρους, καθὼς ἐπίσης καὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου πρώτου, ἡ διὰ τύπων ἐκδοσις, ἐν σπάνει μάλιστα τασαύτῃ ἱστορικῶν ἰδικῶν μας ἀπομνημονευμάτων τῶν παρελθόντων χρόνων.

Ὁ Συγγραφεὺς τοῦ δευτέρου μέρους Κωνσταν-
τίνος Δακπόντας, Καισάριος διὰ τοῦ μοναχικοῦ σχί-
ματος μετονομασθεὶς ὕστερον, γνωστὸς ὑπάρχει εἰς
ἡμᾶς ἐκ πολλῶν, ὡς εἰζηρεῖς, ἐκδυθέντων ὑπ' αὐ-
τοῦ διὰ τύπων, διὰ στίχων τὸ πλεῖστον μέρος ὁ-
μοιοκαταλήκτων, εἰς τοὺς ὁποίους παρατηρεῖται
καὶ εὐκολία καὶ εὐφράδεια, ὅχι δὲ σπανίως καὶ
ποιητικὴ ἔκφρασις. Ἐκ τοῦ Καταλόγου τῶν ἐκδυ-
θέντων τούτων πονημάτων του, τὸν ὁποῖον ἔθηκεν
αὐτὸς εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐπιγραφομένου ἐπιστολαί
διὰ στίχων ἀπλῶν κατὰ τῆς ὑπερηφανείας, καὶ
περὶ ματαιότητος κόσμου Ἐρετίησι, 1776 προ-
κύπτει ὅτι ἐχρημάτισεν οὗτος καὶ εἰς τῶν πολυ-
γραφωτέρων συγγραφέων μας τῆς περασμένης ἑκα-
τονταετηρίδος, διότι ὑπὲρ τὰς δύο δεκάδας ἀνα-
θεῖναισι τὰ ὅσα ἐξέδωκε· μεταξὺ αὐτῶν προέχουσι

μὲ φαίνεται, τὸ ἐν Δειψίᾳ 1766 ἐκδοθέν, Καθρέ-
πτῃς γυναικῶν, καὶ ἡ ἐν Βενετίᾳ 1770 ἐκδοθεῖσα
Συλλογὴ, εἰς τὴν ὅποιαν στιχουργημένα μὲν περιέ-
χονται Ἀντωνίου τοῦ Βυζαντίου Χρηστοθήσια, Κά-
τωνης γυνῆμαι, Φωκυλίδου νοσητικὸν ποίημα, Πυ-
θαγόρου χρυσᾶ ἔπη, Κέβητος πίναξ, Γρηγορίου
Θεολόγου δίστιχα, καὶ διάφορα ἕτερα, μεταφρα-
σμένα δὲ εἰς τὸ πεζόν, Λουκιανοῦ Χάρων ἡ ἐπισκο-
ποῦντες καὶ περὶ Μακροβίων. Ἄς προσθέσω ἀκόμη
καὶ τὴν ἀστειάν ἐκείνην μελοποιήν, περιεχομένην
καὶ εἰς τὸ I χειρόγραφον τὴν ἐπιγραφομένην, Κα-
νὼν, ἐν ᾧ περιέχονται τὰ πλέον ἀξιόλογα πράγ-
ματα τῆς Οἰκουμένης, καὶ τί ἐκλεκτὸν πρᾶγμα
ἐβγάξει κάθε τόπος, συνθεμένα μὲ καλὴν τάξιν,
εἰς ἥχον δ' πρὸς τὸ ἀνοίξω τὸ στόμα μου, ἐκ τῆς
ὁποίας, ἐνθυμεῖσθαι νομίζω ὅτι ἐταρκεῖται ποτέ
τινα, καὶ μάλιστα τὰ τροπάρια, τὰ μνημονεύοντα
μεταξὺ τῶν ὠραίων καὶ ἀξιαγάστων προημάτων
τῶν Ἰωαννίνων τὰ χέλυσ καὶ τῶν Ἡπειρωτῶν τὸ
σῶθρον.

Ἰσως ἐκ τῶν ἤδη ἐξετασθέντων χειρογράφων ὑπάρχουσί τινα ὅχι πάντα τοῦ φωτὸς ἀνάξια, καὶ ἐλπίζω ὅτι ὁ φιλόμουσος αὐτῶν κάτοχος Κ. Λάμπρας θέλει στήσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ εἰς ἐκεῖνα, ὅσα, ὡς τοιαῦτα ἀνωτέρω ἐπαρτήρησα, ἐάν ποτε συλλάβῃ τὴν ἰδέαν ἐκδόσεως μέρους αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ περὶ τοῦτο ἀφίνεται ὅλως εἰς τὴν φωτισμένην αὐτοῦ κρίσιν. Ἐρρώσο, φίλε, καὶ εὐτύχει.

Ἐκ Κερκύρας, τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1858.

Χ. ΦΙΛΗΤΑΣ.

EPATΩ.

- 252 -

Μόλις ηγέρθη από τὴν κλίνην νέος τις Ἀθηναῖος Χαρίλαος Ν . . . καλούμενος, καὶ ὁ ὑπρέτης ἔδωκεν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοῦ συμβολαιογράφου Χ., δι' ἣ. παρεκαλεῖτο νὰ μεταβῇ εἰς τὸ γραφεῖόν του. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ δημόσιος αὗτος μνῆμων ἔχων χαρακτῆρα μᾶλλον σιχαρὴν, γράφει πρὸς τὸν Χαρίλαον ὅσῳκις μόνον πρόκειται περὶ σπουδαίας ὑποθέσεως. Ἐσπευσε λοιπὸν αὗτος νὰ ὑπακούσῃ.

Ἐλθὼν ὅπου ἐπροσκλῆιτο, ἀνέβη κλίμακα σχεδὸν ἐτοιμόρροπον. τρίζουσαν ὑπὸ πᾶν βῆμα, ὅπως αἱ κλίμακες καὶ τῶν ὀκτὼ τῶν Ἀθηνῶν συμβολαιογραφειῶν, καὶ ἐμβᾶς εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Κ. Χ., ἐκάθηνεν ἐπὶ ἀνακλιντηρίου τρίζοντος καὶ ὑπενδίδοντος οὐχ ἦττον τῶν βαθμίδων τὰς ὁποίας ἐπάτησε πρὸ μικροῦ.

— Ἐχέτε, ἠρώτησεν ὁ συμβολαιογράφος Χ...,
συγγένισάν τινα εἰς τὴν Τουρκίαν;

— Συγγένισαν; ... ἴσως· δὲν καλοενηθῆμαι.